

→ 10. lpp.

Kur ir tas Staburags?

VĪGANTES PARKĀ apmeklētāji var iegriezties Barisona namiņā, kur var iepazīties ar novadnieka komponista Pētera Barisona daiļradi.

Staburags laikam ir tāda vieta, kas cilvēku ar laiku pārņem savā varā no matu galiņiem līdz papēžiem un vairst nekad neatlaiž. Līdzīgi tas noticis arī ar Staburaga bibliotēkas vadītāju un gidi Ivetu Ločmeli, kuru man gribētos saukt par Staburaga saietu nama dvēseli. Arī Iveta ir ienācēja, taču pa šiem gadiem tā saaugusi ar šo vietu, ka to pa istam sauc par savējo.

Bibliotekāre pārtop muižkundzē

Pirmās ekskursantu grupas Iveta sāka uzņemt, aizvietojojot kolēģi — pagasta tūrisma speciālisti. "Tajā brīdī sapratu, ka man vēl citīgāk jāpārskata mans novadpētniecības krājums, lai varētu cilvēkiem tekoši stāstīt par mūsu pagastu, ievērojāmākajām vietām, cilvēkiem un notikumiem un nemulstu, kad tiek uzdoti dažādi jautājumi. Kad kolēģe nolēma savu darbu atstāt, man nekas cits neatlika, kā to uzņemties pilnībā. Patiesībā nekad nedomāju, ka kļūšu par gidi, taču pamazām šī nodarbe mani pārņēma," stāsta Iveta. Īpa-

šos notikumus, svētkos, dažkārt arī uzņemot ekskursantu grupas, Iveta tērptas senlaicīgā tērpā un pārtop muižkundzē, kas cilvēkiem atgādina par Vīgantes muižas esību šajā vietā. Ikdienā Iveta ir Staburaga pagasta bibliotēkas vadītāja, un gides darbs lieliski sader gan ar darbu grāmatu krātuvē, gan novadpētniecībā. "Var teikt, ka novadpētniecības materiāli nereti paši atrod ceļu pie manis, un es ļoti labprāt pieņemu gan fotogrāfijas, gan stāstus un papildināšu bibliotēkas krājumus. Tas ļauj arī papildināt zināšanas, stāstus par pagastu, ko stāstu tūristiem," stāsta Iveta, un tieši tajā mirkli bibliotēkā ienāk kāda kundze, kura atnesusi apskatīt senas fotogrāfijas, kuras vēsta par notikumiem Staburagā Pirmā pasaules kara laikā. "Priecātos, ja cilvēki vairāk dalītos ar senajām fotogrāfijām. Īpaši gribētu atrast vairāk attēlu, kur būtu redzama Vīgantes muiža, no kuras parkā palikuši tikai pamati. No tās mums saglabājies ļoti maz attēlu. Runājam ar cilvēkiem, prasām, vai kādam ir kaut kas saglabājies no tiem laikiem. Ir fotogrāfēts Liepavots, Staburags, bet pašas muižas ēkas nav," piebilst Iveta.

Viena lieta ir fotogrāfijas, taču ir daudz cilvēku, kuri ekskursiju laikā dalās ar saviem atmiņu stāstiem par savulaik piedzīvoto Staburagā. Piekrīst tos gan Ivetai nepietiek laika, taču tie paliek viņas prātā.

Vietējie lepojas ar savu pagastu

Par ko visbiežāk jautā cilvēki, kuri pirmo reizi ieradusies Staburagā? Iveta saka — par to, kur tad tā klints atrodas? Reiz kādā rudenis vakarā, kad pēc garākas darba dienas izgājusi no bibliotēkas, parkā satikusi divus izmisušus jauniešus ar pieres lukturīšiem, kuri jautājuši — kur ir Staburaga klints un rakstnieces Svīres mājas? Visu Vīgantes parku izmeklējusi un tā arī neko neatradusi. Tā nu Iveta ap atsoņiem vakarā sēdinājusi ceļotājus mašīnā un vedusi rādīt leģendāro vietu, jo tā nav meklējama Vīgantes parkā, bet kādu kilometru tālāk, un diez vai jaunieši vieni paši pa tumsu būtu atraduši.

Skaidrs, ka tieši leģendām apvītā Staburaga klints ir tā, kas uz šo pagastu vilina lielāko daļu tūristu. "Pēc

pastaigas cilvēki atzīst, ka mums ir arī ļoti skaists parks, viss sakopts. Sava burvība tam visam noteikti ir, jo arī vietējie priecājas un lepojas ar vietu, kur dzīvo. Vārbūt tas nav nekas izcilis, bet mums ir pati skaistā pludmale, pats labākais parks, estrāde un kuģītis. Vārbūt skan nedaudz iedomīgi, bet tas ir tāda pozitīva nozīme," stāsta Iveta. Tē patiešām ir skaisti katrā gadalaikā un katru reizi, kad aizbraucam ciemos, atkal ir kaut kas jauns. "Galvenais ir laba ideja, un tad radies arī iespēja šīs idejas īstenot, uzrakstīt kādu projektu un piesaistīt finansējumu. Piemēram, šogad pie pagastmājas uzstādīja kafijas automātu. Domāju, būs papildu serviss tūristiem, bet skatos, ka arī vietējie nāk pēc kafijas vai kakao. Paņem karstu dzērienu, iet pastaigāties parkā vai tāpat pasēž uz soliņa," novērojuši vietējie gide.

Abpusēji izdevīgi

Ārpus ikdienas darba Ivetai ir arī daudz sabiedrisko aktivitāšu, kas ir daļa no aktīvās vietējās kopienas

BIBLIOTĒKA PAGASTĀ šobrīd ir tāds kā dzīvības centrs, kur cilvēki nāk kārtot dažādas darīšanas, jo te darbojas arī valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centrs, te tiek rīkotas dažādas izstādes, var izlasīt jaunāko presi, iegādāties suvenīrus, uzziņāt par tūrisma piedāvājumiem. Cilvēki te ienāk arī vienkārši parunāt, un Iveta Ločmele uzklausa katru, kurš atnācis.

dzīves. Iveta spēlē vietēji amatierteātri "Pirmā prognoze" un ir arī biedrības "Staburags" dibinātāja un vadītāja. "Teātri mums ir tāda abpusēji izdevīga sadarbība," saka Iveta. Teātrim noder viņas bibliotēkāres un biroja speciālistes zināšanas un prasmes, savukārt teātra kolēģi palīdz Ivetai, kad viņai tas vajadzīgs. Protams, jānospeļē arī kāda loma. "Tāda veida aktivitātes mums ir iespēja pilnveidoties kā personībām, iemācīties kaut ko jaunu. Piemēram, tas dod drosmi uzstāties," piebilst Iveta un atzīst, ka arī gides darbs un ekskursiju vadīšana jau ir tāds viena aktiera teātris. Īpaši, kad viņa iejūtas muižas dāmas lomā. Ir pasākumi, piemēram, kāzas, kādas viesības vai rotalu pēcpusdienas, kad Ivetai palīdz arī citas staburadzietes, jo savulaik sašūti trīs tērpu komplekti.

Iveta kautrīgi noklusē, ka ar viņas gādību īstenoti vēl vairāki projekti, kuru rezultātā parkā tapis Pētera Barisona namiņš, nojume ar pavadu, muižas dāmu tērpi, pastkartes no senajām fotogrāfijām un vēl daudzas citas labas lietas. ♦

Parkā sagaida Daugavas racēji

Ja kuģīša "Sēlis" kapteinis Uldis rāda Staburagu no Daugavas pusēs, bet bibliotekāre un gide Iveta kopā ar tūristiem izstaiģā ievērojāmākās pagasta vietas gar Daugavas krastu, tad staburadzietis Oskars Vītolīns pagastā viesus cauri parkam izved ar koka tēliem no teikas par to, kā zvēri Daugavu raka.

Pastaigu taka Vīgantes parkā nosaukta par Daugavas taku un tās izveide ir saieta nama vadītājas Signes Sniedzes ideja. "Man pašai uzdevināja vienu Oskara koka skulptūriņu un es domāju — ja jau mums pagastā ir šāds mākslinieks, kāpēc gan to neizmanto. Ideja par šādu pastaigu taku ļoti labi atbilst šai vietai, šim Daugavas likumam. Uzrunāju

Oskaru un viņš bija ļoti atsaucīgs, sakot, ka ļoti labprāt atstātu kaut ko vērtīgu un paliekošu," stāsta Signe. Skulptūru veidošanai daļēji izmantota parkā kritušos un izzāģētos bistamos kokus, un Oskara darinātie skulpturālie tēli ir viņa dāvana pagastam un Vīgantes parkam. Teikā Daugavas rakšanā iesaistīti vismaz desmit dažādi zvēri, putni un zivis, un arī takā visus tos var apskatīt.

Taka izveidota pagājušajā gadā. Šogad to vēl vajadzētu noformēt, uzlikt norādes, un nākotnē ir doma teiktu ieskaņot un izveidot stendu, kurā noskenējot kvadrāt kodu, telefonā vai planšetē, ejot pa taku, to varētu arī noklausīties. Šobrīd to var atrast radio arhīvā vai pietiekiet ekskursijā pie Ivetas, kura izstāstīs un visu parādīs.

Oskara Vītolīna veidotās koka skulptūras redzamas arī citviet parkā, taču tajā atrodami arī citu koka tēlnieku darbi. Piemēram, Janci un Marču no rakstnieka Valda stāsta par Staburaga bērniem, darinājuši brāļi Rūriņi. ♦

OSKARA VĪTOLIŅA VEIDOTĀS KOKA SKULPTŪRAS pastaigu takā Vīgantes parkā stāsta teiku par Daugavas rakšanu.

Projekts "Sēlijas kopienu stāsti" tiek īstenots ar Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma" projektu konkursa "Sēlijas kultūras programma" finansiālu atbalstu.

10. un 11. lappusē sagatavoja Agita Grīnvalde-Iruka